

Zróźnicowanie wsparcia unijnego i jego znaczenie w rozwoju lokalnym na przykładzie wybranych gmin województwa mazowieckiego

Diversity of union support and its role in the local development based on selected communes of Mazowieckie Voivodeship

W artykule przedstawiono zróźnicowanie wsparcia unijnego z funduszy strukturalnych, w powiązaniu z rozwojem lokalnym. Omówiono wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w 2007 roku w dwóch grupach gmin wiejskich i miejsko-wiejskich województwa mazowieckiego, wybranych ze względu na poziom rozwoju wyrażony syntetycznym wskaźnikiem rozwoju. Analizie poddano realizowane w 117 urzędach gmin projekty w ramach programów operacyjnych w okresie programowania 2004-2006. Ponad 70% badanych gmin w obydwu grupach korzysta z funduszy strukturalnych. Dominują projekty realizowane w ramach ZPORR. Środki finansowe skierowane są przede wszystkim na budowę bądź modernizację infrastruktury technicznej.

Analiza sposobów przeznaczenia środków w badanych gminach pozwala stwierdzić, że taka forma wsparcia finansowego ma istotne znaczenie w procesie rozwoju lokalnego i w dłuższej perspektywie ma szansę przyczynić się do wyrównania dysproporcji rozwojowych na szczeblu lokalnym.

Wstęp

Wzmacnianie potencjału rozwojowego regionów, jak również jednostek szczebla lokalnego oraz prowadzenie działań zmierzających do przeciwdziałania marginalizacji niektórych obszarów stanowią cel strategiczny rozwoju kraju. Realizacja tak sformułowanego celu nadrzędnego, wraz z zestawem celów szczegółowych wpisana jest w politykę regionalną i znajduje odzwierciedlenie w tworzonych na różnych szczeblach dokumentach planistycznych.

Z chwilą wejścia Polski w struktury Unii Europejskiej realizacja polityki rozwoju prowadzona jest według zasad i przy wsparciu finansowym Wspólnoty. Należy przy tym podkreślić, że Polska jako płatnik składek do budżetu UE zaliczana jest do płatników netto. Wsparcie finansowe UE możliwe było już przed akcesją i realizowane za pomocą wdrażania programów przedakcesyjnych np.: PHARE, ISPA czy SAPARD. Jednak od momentu akcesji wsparcie zdecydowanie zmieniło swój charakter, bowiem uzyskano dostęp do funduszy strukturalnych. Możliwość korzystania z takiej formy środków finansowych spowodowała, że Polska stanęła przed wielką szansą nadrobienia zapóźnień rozwojowych w regionach jak i na szczeblu lokalnym. Tym samym zaistniała szansa na pokonanie istniejących barier infrastrukturalnych oraz technicznych przy aktywnym udziale władz administracyjnych i społeczności lokalnych. Można stwierdzić,

że potrzeby gmin w tym zakresie są bardzo duże, a zwykle czynnikiem ograniczającym ich zaspokojenie jest brak środków finansowych. W realizacji działań prorozwojowych nie można oczywiście pominąć znaczenia współpracy różnych jednostek i podmiotów, w tym inicjatyw podejmowanych przez samorząd terytorialny. Możliwość realizacji projektów w ramach funduszy strukturalnych dotyczy różnych podmiotów, a w konsekwencji różnych beneficjentów. Jednocześnie we wszelkich analizach na temat aktywności podmiotów oraz stopnia korzystania z funduszy należy wyraźnie zwrócić uwagę na fakt, że mamy do czynienia z początkową fazą realizacji projektów.

Instrumenty finansowe polityki strukturalnej

Fundusze strukturalne to zasoby finansowe UE, które służą realizacji polityki strukturalnej. Jej nadrzędnym celem jest pomoc słabiej rozwiniętym regionom i sektorom gospodarek państw członkowskich, a w konsekwencji zmniejszenie różnic w poziomie rozwoju poszczególnych obszarów i poprawy warunków życia mieszkańców.

Fundusze strukturalne tworzą: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOiGR) oraz Finansowy Instrument Orientacji Rybołówstwa (FIWR).

Obecny okres programowania czyli okres obowiązywania dokumentów programowych, stanowiących podstawę ubiegania się o pomoc ze środków Funduszy Strukturalnych obejmuje lata 2007-2013. Poprzedni okres obejmował lata 2000-2006 przy czym dla Polski były to lata 2004-2006.

Podstawą do planowania poszczególnych dziedzin interwencji strukturalnych jak i zintegrowanych wieloletnich programów operacyjnych w kraju członkowskim jest Narodowy Plan Rozwoju, który zawiera propozycje celów, działań oraz wielkości interwencji ukierunkowanych na zmniejszanie dysproporcji w rozwoju społeczno-gospodarczym w kraju akcesyjnym. Tym samym Plan stanowi punkt wyjścia do prowadzenia przez kraj wchodzący w struktury UE uzgodnień z Komisją Europejską w zakresie Podstaw Wsparcia Wspólnoty (PWW). Ocena Narodowego Planu Rozwoju, umożliwia Komisji Europejskiej w uzgodnieniu z danym państwem członkowskim przyjęcie PWW, jako dokumentu który zawiera strategię, priorytety działań Funduszy oraz państwa członkowskiego, ich cele szczegółowe, wielkość przyznanego wkładu Funduszy i innych środków finansowych. Wdrożeniu PWW służą określone programy operacyjne¹. W Polsce, w okresie programowania 2004-2006 działały następujące programy operacyjne:

- Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw,
- Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich,
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego,
- Sektorowy Program Operacyjny Rybołówstwo i Przetwórstwo Ryb,
- Sektorowy Program Operacyjny Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich,

---

¹ Wojewódzka A.: Wykorzystanie środków z funduszy strukturalnych na przykładzie wybranych gmin województwa mazowieckiego, Roczniki Naukowe SERiA, Tom IX, Zeszyt 2, Warszawa – Poznań-Kraków 2007, s. 417-419.

- Sektorowy Program Operacyjny Transport,
- Program Operacyjny Pomoc Techniczna.

Na potrzeby artykułu szczególną uwagę zwrócono na dwa spośród wymienionych: Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) oraz Sektorowy Program Operacyjny Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich (SPO ROL).

Cel strategiczny ZPORR sformułowano jako: „*tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności regionów oraz przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów w taki sposób, aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarstwu kraju, jego spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z Unią Europejską*”. Program określa cele i kierunki, a także wysokość wykorzystywania środków na realizację polityki regionalnej państwa, które uruchomiono w latach 2004–2006 z udziałem dwóch funduszy strukturalnych: EFRR i EFS². Cel strategiczny ZPORR podzielono na trzy priorytety:

- Priorytet 1- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów (wzrost atrakcyjności regionów poprzez inwestycje w infrastrukturę techniczną i społeczną),
- Priorytet 2 -Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach (stworzenie warunków dla rozwoju zasobów ludzkich, zwłaszcza działania przyczyniające się do reorientacji zawodowej pracowników, także na obszarach zagrożonych marginalizacją),
- Priorytet 3 - Rozwój lokalny (aktywizacja społeczna i gospodarcza obszarów zagrożonych marginalizacją).

Celem SPO ROL jest poprawa konkurencyjności gospodarki rolno-żywnościowej oraz zrównoważony rozwój obszarów wiejskich. Tak sformułowany cel strategiczny został podzielony na 2 priorytety:

- Priorytet 1 - Wspieranie zmian i dostosowań w sektorze rolno-żywnościowym,
- Priorytet 2- Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.

Cel i metoda

Celem opracowania jest określenie stopnia zróżnicowania wsparcia unijnego oraz sposobów wykorzystania środków finansowych z funduszy strukturalnych w rozwoju lokalnym na przykładzie gmin województwa mazowieckiego.

Na wstępie dokonano szczegółowej analizy literatury przedmiotu zarówno w zakresie definiowania rozwoju lokalnego, jak i stosowania różnych metod służących do pomiaru stopnia rozwoju jednostek samorządu terytorialnego, szczególnie gmin. Proces badawczy składał się z dwóch etapów. W pierwszym etapie w oparciu o skonstruowaną miarę agregatową w postaci syntetycznego wskaźnika rozwoju

---

² Filipiak B., Kogut M., Szewczuk A., Ziolo M.: Rozwój lokalny i regionalny. Uwarunkowania, finanse, procedury, Szczecin 2005, s. 390-408

(z_i)³ określono poziom rozwoju wszystkich gmin województwa mazowieckiego. Uzyskano w ten sposób możliwość porównania stopnia rozwoju społeczno-gospodarczego gmin, w określonym czasie, bez wyjaśniania przyczyn istniejącego stanu. Przy wyodrębnianiu grupy zmiennych, które w kolejnym etapie pozwoliły zbudować syntetyczny miernik, określający potencjał rozwojowy wybranych gmin uwzględniono kryteria merytoryczne, formalne i statystyczne⁴. Wyselekcjonowane zmienne mają charakter statyczny, co pozwala pozycjonować jednostki terytorialne na tle innych tego samego typu, w danym okresie (najczęściej rok kalendarzowy)⁵. W realizacji badań uwzględniono podejścia badawcze prezentowane przez A. Zeliasia⁶, M. Sej-Kolasę i A. Zielińską⁷ oraz A. Harańczyk⁸. Ostatecznie na podstawie danych Banku Danych Regionalnych GUS za rok 2004 wyodrębniono 16 zmiennych, w podziale na grupy.

Następnie w wyniku porządkowania liniowego obiektów, gdzie za kryterium wzięto syntetyczny wskaźnik rozwoju (z_i) uzyskano ranking gmin. Zastosowano dobór kwartylowy, gdzie do drugiego etapu badań z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety wybrano dwie grupy gmin - 25% gmin o najniższych wartościach syntetycznego wskaźnika rozwoju z_i ($Q_1=0,3045$) i 25% o stosunkowo najwyższych wartościach ($Q_3=0,3717$). Łącznie zakwalifikowano 140 jednostek⁹ o charakterze wiejskim i miejsko-wiejskim. Analogicznie, obiekty zależnie od poziomu rozwoju podzielono na dwie grupy: grupę pierwszą (G_1) stanowią gminy o stosunkowo najniższym poziomie rozwoju (według wartości wskaźnika z_i), zaś grupa druga (G_2) to gminy o stosunkowo najwyższym poziomie rozwoju (według wartości wskaźnika z_i). Kwestionariusz ankiety skierowano do 140 wójtów i burmistrzów gmin w pierwszym półroczu 2007 roku.

³ Na potrzeby artykułu wskazano jedynie ogólne założenia i etapy konstrukcji syntetycznego wskaźnika. Szczegółowy opis Wojewódzka A: Klasyfikacja gmin miejsko-wiejskich województwa mazowieckiego według poziomu rozwoju, [w:] red. Strahl D. Gospodarka lokalna w teorii i praktyce, Prace Naukowe AE Wrocław Nr 1161, Wyd. AE Wrocław, Wrocław 2007, s. 361-369 oraz Wojewódzka A: Klasyfikacja gmin wiejskich województwa mazowieckiego ze względu na poziom rozwoju, [w:] red. Bład M., Klepacka-Kołodziejka D. Społeczno-ekonomiczne aspekty rozwoju polskiej wsi, IRWiR PAN, Warszawa 2007, s. 79-87.

⁴ Obrębalski M.: Mierniki rozwoju regionalnego, [w:] red. Strahl D. Metody oceny rozwoju regionalnego, Wydawnictwo AE Wrocław, Wrocław 2006, s. 33.

⁵ Zestaw zmiennych diagnostycznych wyselekcjonowanych do budowy syntetycznego wskaźnika składa się z następujących zmiennych: liczba zgonów na 1000 osób, liczba przychodni na 10000 mieszkańców, stopa bezrobocia rejestrowanego w %, pracujący na 1000 mieszkańców, udział pracujących w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców, dochody budżetów gmin ogółem na 1 mieszkańca w zł, nakłady inwestycyjne ogółem na 1 mieszkańca w zł, liczba mieszkań oddanych do użytku na 1000 zawartych małżeństw, liczba mieszkań wyposażonych w łazienkę w % ogółu mieszkań zamieszkałych, długość sieci wodociągowej w km na 1 km² powierzchni, długość sieci kanalizacyjnej w km na 1 km² powierzchni, długość gminnych dróg o nawierzchni twardej w km na 1 km² powierzchni, liczba radnych z wyższym wykształceniem w stosunku do ogółu radnych, liczba uczniów w szkołach ponadpodstawowych na 1000 mieszkańców, liczba czytelników bibliotek w ciągu roku na 1000 osób.

⁶ Zeliś A. red. Taksonomiczna analiza przestrzennego zróżnicowania poziomu życia w Polsce w ujęciu dynamicznym, Wydawnictwo AE Kraków, Kraków 2000.

⁷ Sej-Kolasa M., Zielińska A: Analiza porównawcza gmin woj. dolnośląskiego na podstawie wybranych wskaźników zrównoważonego rozwoju, [w:] red. K. Jajuga, M. Walesiak, Taksonomia 9. Klasyfikacja i analiza danych. Teoria i zastosowania, Prace Naukowe AE Wrocław nr 942, Wrocław 2002, s. 84-96.

⁸ Famulska T., Znaniecka K. red. Finansowe aspekty rozwoju lokalnego, Wydawnictwo Uczelniane AE Katowice, Katowice 2004, s. 20-23.

⁹ Województwo mazowieckie składa się z 314 gmin, w tym 229 to jednostki o statusie wiejskim, a 50 miejsko-wiejskim Stan na 31 XII 2004, 2006 (GUS 2007).

Badania obejmują okres programowania 2004-2006 i dotyczą projektów realizowanych przez urzędy gmin.

Wyniki badań

Odnotowano zwrotność ankiet na poziomie 83,6%, stąd wyniki badań zaprezentowano dla 117 gmin¹⁰. Jednostki z grupy G₁ stanowiły 57,3% ogółu, a należące do G₂ 42,7%. Taka struktura obiektów to bezpośredni wynik zwrotności ankiet w poszczególnych grupach. Zwrotność była wyższa w grupie gmin o najniższym poziomie rozwoju (95,7%), zaś w grupie G₂ wynosiła 71,4%.

W skład G₁, jak i G₂ wchodzi przedstawiciele wszystkich podregionów województwa¹¹. Widoczna jest jednak różnica w strukturze poszczególnych grup. W grupie gmin o najniższym poziomie rozwoju największą część stanowią gminy z podregionu ostrołęcko-siedleckiego (niespełna 33%), a najmniejszą warszawskiego (10%). Natomiast w G₂ zdecydowanie przeważają gminy z podregionu warszawskiego, stanowiąc 55,7%, a najmniejsza część to gminy z podregionu ciechanowsko-płockiego (10%).

Jeżeli chodzi o syntetyczny wskaźnik rozwoju, to w G₁ przybierał on wartości z przedziału <0,2256-0,3042>, przy czym średnia jego wartość w grupie wynosiła 0,2814. W grupie G₂ wskaźnik kształtował się w przedziale <0,3730-0,5623>, zaś średnia była zdecydowanie wyższa niż w G₁ i osiągnęła wartość 0,4209. Wystąpił większy zakres zmienności wskaźnika w grupie G₂ (współczynnik zmienności 0,1893), niż w G₁ (współczynnik zmienności 0,0786).

W badanych grupach gmin nie odnotowano zasadniczych różnic jeżeli chodzi o korzystanie z funduszy strukturalnych. W grupie o stosunkowo najniższym poziomie rozwoju 71,6% korzysta ze środków pomocowych, podczas gdy w G₂ odsetek gmin wynosił 72%. Żadnego projektu nie realizuje 28,4% urzędów gmin G₁ oraz 24% G₂.

Uzyskane odpowiedzi na temat projektów nie pozwoliły na przyporządkowanie projektów do poszczególnych priorytetów w ramach programów operacyjnych.

Wśród gmin z G₁, które korzystają z funduszy strukturalnych 46,3% jednostek realizuje więcej niż jeden projekt. W grupie gmin o stosunkowo najwyższym stopniu rozwoju odsetek gmin był nieco wyższy i wynosił 54,8%.

W obydwu grupach gmin, które korzystają ze środków finansowych funduszy strukturalnych zdecydowanie dominuje ZPORR. W grupie gmin o najniższym poziomie rozwoju 73,2% jednostek realizuje projekty z tego programu operacyjnego, a 51,2% funkcjonuje w ramach SPO ROL. W gminach z grupy G₂ zdecydowanie częściej realizowane są projekty w ramach ZPORR (w 90,3% gmin), natomiast w ramach SPO ROL projekty realizuje 38,7% gmin spośród wszystkich realizujących gmin. Taka sytuacja jest niewątpliwie konsekwencją struktury gmin - ze względu na rodzaj gminy tworzących poszczególne grupy. W obydwu grupach przeważały gminy wiejskie, które

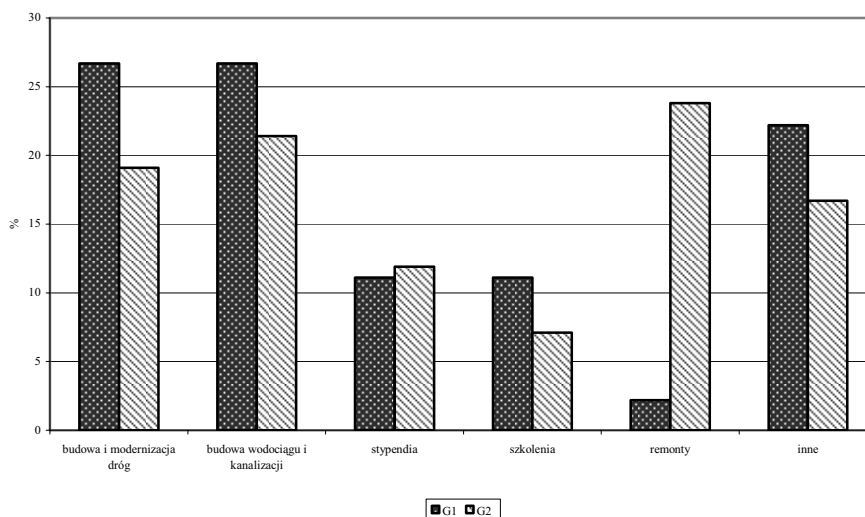
¹⁰ Wyniki badań ankietowych dotyczą 37,3% populacji generalnej gmin województwa mazowieckiego. Stan na 31 XII 2006 (GUS 2007).

¹¹ Uwzględniono podział województwa mazowieckiego na podregiony według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych, aktualny do końca 2007 r. (Dz. U. 2000 nr 58 poz. 685 z póź. zm.). Z dniem 5 stycznia 2008 r. Rozporządzeniem Rady Ministrów z 14 listopada 2007 (Dz. U. nr 214 poz. 1573) podregion warszawski został podzielony na podregion warszawski wschodni i warszawski zachodni.

w G₁ stanowiły aż 95,5%, a w G₂ 64%. W gminach z grupy G₁ realizowano 71 projektów, natomiast w G₂ 59.

Analiza sposobów wykorzystania środków finansowych ze ZPORR (rys. 1) pozwala stwierdzić, że w gminach G₁ w co drugiej gminie środki skierowano na budowę lub modernizację infrastruktury technicznej – na drogi gminne, zaopatrzenie w wodę czy instalacje sanitarną. W grupie G₂ największa liczba projektów (23,8%) dotyczyła remontów budynków szkolnych (szkół podstawowych, gimnazjalnych), świetlic, i obiektów sportowych. W następnej kolejności realizowane projekty dotyczyły budowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz budowy i modernizacji dróg gminnych. Na grupę „inne” składają się projekty obejmujące wyrównywanie szans edukacyjnych, ochronę środowiska oraz mające na celu rozwój lokalny.

RYСУNEK 1. SPOSOBY WYKORZYSTANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH Z PROJEKTÓW REALIZOWANYCH PRZEZ URZĘDY GMIN W RAMACH ZPORR ZE WZGLĘDU NA POZIOM ROZWOJU GMIN (%)

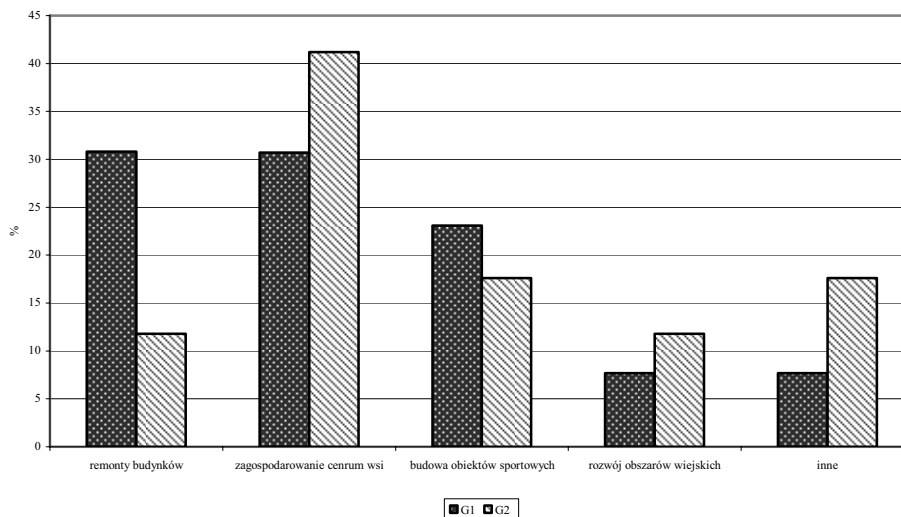

G₁ – grupa gmin o najniższym poziomie rozwoju
 G₂ – grupa gmin o najwyższym poziomie rozwoju

Źródło: badania ankietowe.

Jeżeli zaś chodzi o przeznaczenie środków finansowych w ramach SPO ROL (rys. 2), to co trzeci projekt w grupie gmin stosunkowo najsłabiej rozwiniętych obejmował remont budynków (remizy, świetlicy, domu kultury), a co trzeci związany był z zagospodarowaniem centrum wsi.

RYSUNEK 2. SPOSOBY WYKORZYSTANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH Z PROJEKTÓW REALIZOWANYCH PRZEZ URZĘDY GMIN W RAMACH SPO ROL ZE WZGLĘDU NA POZIOM ROZWOJU GMIN (%)

Objaśnienia jak pod rys. 1.

Źródło: badania ankietowe.

W grupie gmin G₂ zdecydowanie najczęściej, bo ponad 40% projektów dotyczyło kształtowania centrum wsi. W następnej kolejności należy wskazać budowę obiektów sportowych (także boisk, bieżni i zagospodarowanie terenów rekreacyjnych) oraz rozwój obszarów wiejskich. W grupie inne znalazły się między innymi projekty obejmujące budowę oświetlenia ulicznego, budowę biblioteki i świetlicy.

Wnioski

1. W badanych gminach województwa mazowieckiego nie odnotowano zależności pomiędzy stopniem rozwoju, a korzystaniem bądź nie z funduszy strukturalnych (około 72% gmin z każdej grupy korzysta z tej formy wsparcia). W obydwu grupach gmin dominują projekty realizowane w ramach ZPORR, przy czym w grupie gmin o stosunkowo najniższym stopniu rozwoju, w co drugiej gminie realizowany jest projekt w ramach SPO ROL (w G₂ odsetek wynosi 38,7%).

2. Jeżeli chodzi o sposoby przeznaczenia środków z funduszy strukturalnych, to niezależnie od stopnia rozwoju gmin realizowane projekty koncentrowały się przede wszystkim na budowie bądź modernizacji istniejącej infrastruktury technicznej (drogi gminne, sieć wodociągowa, kanalizacyjna, budynki gminne).

3. Wnioskując na temat znaczenia i form wsparcia unijnego w rozwoju lokalnym należy mieć na uwadze fakt, że mamy do czynienia z początkową fazą wdrażania projektów z funduszy strukturalnych. W związku z tym podejmowane przez urzędy

gmin inicjatywy oraz działania w zakresie pozyskiwania tej formy wsparcia finansowego zmiierzają przede wszystkim do rozpoznania możliwości i zlokalizowania potencjalnych barier („przecieranie szlaków”). Beneficjenci uczą się sposobu funkcjonowania w nowej rzeczywistości. Efekt końcowy zależy również od przebiegu początkowej fazy wnioskowania, od tego czy składane wnioski uzyskały pozytywną ocenę i zakwalifikowane zostały do realizacji. Przeprowadzone badania wskazują na występowanie wysokiej aktywności samorządów lokalnych w tym zakresie, co w dłuższej perspektywie może przełożyć się na znaczący postęp w rozwoju lokalnym.

4. Wśród różnych czynników kształtujących rozwój lokalny wsparcie finansowe zewnętrzne, do którego zaliczyć można środki z funduszy strukturalnych, ma charakter egzogeniczny. Ich wykorzystanie zależy w bezpośredni sposób od czynników endogenicznych, zwłaszcza tkwiących i utożsamianych z potencjałem ludzkim danego terenu, zarówno po stronie pracowników urzędów gmin, jak i społeczności lokalnych.

Literatura

1. Bank Danych Regionalnych GUS 2004.
2. Famulska T., Znaniecka K. red. Finansowe aspekty rozwoju lokalnego, Wydawnictwo Uczelniane AE Katowice, Katowice 2004.
3. Filipiak B., Kogut M., Szewczuk A., Ziolo M.: Rozwój lokalny i regionalny. Uwarunkowania, finanse, procedury, Szczecin 2005.
4. Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych, (Dz. U. 2000 nr 58 poz. 685 z póź. zm.).
5. Obrębalski M.: Mierniki rozwoju regionalnego, [w:] red. Strahl D. Metody oceny rozwoju regionalnego, Wydawnictwo AE Wrocław, Wrocław 2006.
6. Rocznik statystyczny województwa mazowieckiego, GUS, Warszawa 2007.
7. Sej- Kolasa M., Zielińska A: Analiza porównawcza gmin woj. dolnośląskiego na podstawie wybranych wskaźników zrównoważonego rozwoju, [w:] red. K. Jajuga, M. Walesiak, Taksonomia 9. Klasyfikacja i analiza danych. Teoria i zastosowania, Prace Naukowe AE Wrocław nr 942, Wrocław 2002.
8. Wojewódzka A: Klasyfikacja gmin miejsko-wiejskich województwa mazowieckiego według poziomu rozwoju, [w:] red. Strahl D. Gospodarka lokalna w teorii i praktyce, Prace Naukowe AE Wrocław Nr 1161, Wyd. AE Wrocław, Wrocław 2007.
9. Wojewódzka A: Klasyfikacja gmin wiejskich województwa mazowieckiego ze względu na poziom rozwoju, [w:] red. Bład M., Klepacka-Kołodziejska D. Społeczno-ekonomiczne aspekty rozwoju polskiej wsi, IRWiR PAN, Warszawa 2007.
10. Wojewódzka A.: Wykorzystanie środków z funduszy strukturalnych na przykładzie wybranych gmin województwa mazowieckiego, Roczniki Naukowe SERiA, Tom IX, Zeszyt 2, Warszawa – Poznań-Kraków 2007.
11. Zeliaś A. red. Taksonomiczna analiza przestrzennego zróżnicowania poziomu życia w Polsce w ujęciu dynamicznym, Wydawnictwo AE Kraków, Kraków 2000.

Summary

The article presents diversity of EU funds analysed regarding local development level of selected communes. The survey was carried out in 2007, in rural and rural-urban communes of Mazowieckie Voivodship. They were divided into two groups, according to their development level, which was defined by synthetic index value. The author analysed projects carried out in 2004-2006 in 117 communes. More than 70% communes in both studied groups used available EU funds. Projects financed within the Integrated Regional Operational Program dominate. In most cases, the projects concentrate on construction and modernisation of technical infrastructure, especially roads, sewage systems or water-supply systems.

The analysis of EU funds usage leads to a conclusion that this kind of financial support has a significant effect on the local development process. Moreover, in longer term, it could help to compensate local development discrepancies.

Informacje o autorze

dr inż. Agnieszka Wojewódzka

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego

Wydział Nauk Ekonomicznych

Katedra Polityki Europejskiej, Finansów Publicznych i Marketingu

ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawa

e-mail: agnieszka_wojewodzka@sggw.pl

